JEAN RICHARD DE LA TOUR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. október 1.[1]

C-501/19. sz. ügy

UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor
kontra
Pro Management Insolv IPURL, az Asociația Culturală „Suflet de Român” felszámolójaként eljárva

(az Înalta Curte de Casație și Justiție [legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Adózás – Hozzáadottérték-adó (héa) – 2006/112/EK irányelv – Adóköteles ügyletek – A zeneművek közönség számára való közvetítése utáni díjazás – Nem kizárólagos felhasználási engedély után a művek felhasználói részéről történő fizetés – E jogok jogosultjai javára e díjazást beszedő szerzői jogi közös jogkezelő szervezet”

I. Bevezetés

1. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv[2] 24. cikke (1) bekezdésének, 25. cikke a) pontjának és 28. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2. E kérelmet az Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (romániai zeneszerzők és zenetudósok – szerzői jogi egyesület, a továbbiakban: UCMR – ADA), valamint a jelenleg felszámolás alatt álló Asociația Culturală „Suflet de Român” („Román Lélek” kulturális egyesület, a továbbiakban: kulturális egyesület) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya az utóbbi által a zeneművek előadás keretében történő nyilvánossághoz közvetítése, különösen nyilvános előadása után az UCMR – ADA részére fizetendő, a hozzáadottérték-adóval (héa) növelt díjak egy részének megfizetése.

3. Ily módon a Bíróságnak alkalma nyílik annak pontosítására, hogy a héairányelv szempontjából melyek a zeneművek szerzői jogi jogosultjait és a közös jogkezelő szervezeteket terhelő kötelezettségek, amennyiben az utóbbiak szedik be e jogosultak javára a szóban forgó művekre vonatkozó nem kizárólagos felhasználási engedélyek megadásának ellenértékeként fizetendő díjakat, és ez utóbbiak díjazásaik közös kezelése címén jutalékot fizetnek e szervezetek részére.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 HL 2006. L 347., 1. o..; helyesbítések: HL 2007. L 335., 60. o.; HL 2015. L 323., 31. o.; a továbbiakban: héairányelv.

4. A szerzői jogokkal nem rendelkező, azokat a maga részéről át nem ruházó és a díjazásban sem részesülő közös jogkezelő szervezetnek a gyakorlatban való gyakori közreműködésével ily módon teljesített ügyletek elemzése alapján azt fogom javasolni a Bíróságnak, hogy állapítsa meg, hogy a szerzői jogi jogosultak a héairányelv értelmében vett szolgáltatást nyújtanak, valamint hogy pontosítsa az ebből az egyes adóalanyokra nézve attól függően levonandó következtetéseket, hogy a közös jogkezelő szervezet a saját nevében vagy e jogosultak nevében jár el.

II. Jogi háttér

A. A héairányelv

5. A héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja a következőképpen rendelkezik:

„A HÉA hatálya alá a következő ügyletek tartoznak:

[…]

c) egy tagállamon belül az adóalanyként eljáró személy által ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás”.

6. Ezen irányelv 24. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„»Szolgáltatásnyújtás« minden olyan tevékenység, amely nem minősül termékértékesítésnek.”

7. Az említett irányelv 25. cikkének a) pontja értelmében:

„Szolgáltatásnyújtásnak minősül többek között:

a) immateriális javak átengedése, függetlenül attól, hogy értékpapírba foglalták-e őket;”

8. A héairányelv 28. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Azt az adóalanyt, aki a szolgáltatások nyújtásakor saját nevében, de harmadik személyek megbízásából jár el, úgy kell tekinteni, mintha e szolgáltatásokat saját maga vette volna igénybe és nyújtotta volna.”

B. A román jog

1. Az adózás rendjéről szóló törvény

9. A 2003. december 22-i legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal (az adótörvénykönyvről szóló 571/2003. sz. törvény) alapügyre alkalmazandó változata[3] szerinti 126. cikke (1) bekezdésének a) pontja a következőképpen rendelkezik:

„Az adó szempontjából Romániában adóztatandó ügyleteknek azok az ügyletek minősülnek, amelyek együttesen teljesítik a következő feltételeket:

a) a 128–130. cikkek értelmében vett héaköteles, ellenérték fejében végzett termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás, vagy ezekkel egyenértékű műveletek.”

3 M. Of., I. rész, 927. sz., 2003. december 23., a továbbiakban: adótörvénykönyv.

10. Az adótörvénykönyv „Szolgáltatásnyújtás” című 129. cikke a következőket írja elő:

„(1) „»Szolgáltatásnyújtás« minden olyan tevékenység, amely az 128. cikk szerint nem minősül termékértékesítésnek.

(2) Azt az adóalanyt, aki a szolgáltatások nyújtásakor saját nevében, de harmadik személyek megbízásából jár el, úgy kell tekinteni, mintha e szolgáltatásokat saját maga vette volna igénybe és nyújtotta volna.

(3) A szolgáltatásnyújtások közé tartoznak az alábbi ügyletek:

[…]

b) immateriális javak átengedése függetlenül attól, hogy ezt a jogcímet létesítő okiratba foglalták-e, vagy sem, különösen: a szerzői jogok, szabadalmak, licenciák, védjegyek és más hasonló jogok átruházása és/vagy engedményezése;

[…]

e) a más személyek nevében és javára eljáró személyek által végzett közvetítési szolgáltatások, amennyiben azokra termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás keretében kerül sor.

[…]”

2. A szerzői jogi törvény

11. A 1996. március 14-i legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (a szerzői jogokról és a szomszédos jogokról szóló 8/2003. sz. törvény) alapügyre alkalmazandó változata[4] 13. cikkének f) pontja a következőképpen rendelkezik:

„A mű felhasználása a szerző számára különböző kizárólagos vagyoni jogokat keletkeztet, amelyek lehetővé teszik számára, hogy engedélyezze vagy megtiltsa a következőket:

[…]

f) a mű bármilyen módon történő közvetlen vagy közvetett nyilvánossághoz közvetítését, beleértve a nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassa meg.”

12. E törvény III. címe „A szerzői jog és szomszédos jogok kezelése és védelme” címet viseli. E cím „szerzői vagyoni jogok és szomszédos jogok kezelése” című I. fejezete három szakaszt tartalmaz. A 123-123[4. cikk] az „Általános rendelkezések” című I. szakaszban található.

13. A fent említett törvény 123. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) A szerzői jogok és a szomszédos jogok jogosultjai a jelen törvény által elismert jogaikat személyesen vagy meghatalmazás alapján, közös jogkezelő szervezetek útján gyakorolhatják, a jelen törvényben meghatározott feltételek szerint.

[…]

4 M. Of., I. rész, 60. sz., 1996. március 26., a továbbiakban: szerzői jogi törvény.

(3) A szerzői jogok vagy a szomszédos jogok jogosultjai az e törvényben elismert vagyoni jogokat nem ruházhatják át közös jogkezelő szervezetekre.”

14. A szerzői jogi törvény 123[1. cikk]e értelmében:

„(1) Kötelező a közös jogkezelés a következő jogok gyakorlása során:

[…]

e) a zeneművek nyilvánossághoz közvetítésének joga […]

[…]

(2) A jogok (1) bekezdés szerint felsorolt eseteiben a közös jogkezelő szervezet gyakorolja azon jogosultak jogait is, akik nem adtak erre megbízást.”

15. E törvény 125. cikkének (2) bekezdése, amely „A szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetei” című II. szakaszban található, a következőképpen rendelkezik:

„[A] [kollektív jogkezelő] szervezeteket közvetlenül a szerzői jogok vagy a szomszédos jogok – természetes vagy jogi személy – jogosultjai hozzák létre, és azok a nekik adott megbízás keretein belül és a törvényben meghatározott eljárás szerint elfogadott alapszabály alapján járnak el.”

16. Az említett törvény 129[1. cikk]ének szövege a következő:

„Ha a közös jogkezelés kötelező, és a [szerzői jog] jogosultja egyetlen szervezethez sem tartozik, a hatáskör az ágazat azon szervezetét illeti meg, amelynek a legtöbb tagja van. A képviselettel nem rendelkező jogosultak az értesítéstől számított három éven belül követelhetik a nekik járó összegeket. E határidő lejártát követően a fel nem osztott vagy nem követelt összegeket a közgyűlés határozatának megfelelően kell felhasználni, a kezelési költségek kivételével.”

17. A szerzői jogi törvény III. címének I. fejezetében „A közös jogkezelő szervezetek működése” című III. szakasz tartalmazza az 130–135. cikket.

18. E törvény 130. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A közös jogkezelő szervezetek kötelesek:

a) díjazás ellenében, írásbeli formában, nem kizárólagos engedélyt adni azoknak a felhasználóknak, akik azt a védelem alatt álló művek repertoárjának bárminemű felhasználását megelőzően kérik,

b) tevékenységi területükön olyan, megfelelő vagyoni jogokat magukban foglaló módszereket kidolgozni, amelyeket az említett jogok megfizetése érdekében a felhasználókkal kell megtárgyalni olyan művek esetében, amelyek hasznosítási módja lehetetlenné teszi a jogosultak által történő egyedi engedélyezést;

c) a részükre megbízást adó jogosultak nevében vagy a megfelelő külföldi szervezetekkel kötött megállapodások alapján általános szerződéseket kötni az előadás-szervezőkkel […];

[…]

e) a felhasználók által fizetendő összegeket beszedni, és azokat a jogosultak között elosztani […];

[…]”

19. Az említett törvény 131[1. cikk]ének (1) bekezdése, amely kiegészíti az 130. cikk (1) bekezdésének b) pontját, a következőképpen rendelkezik:

„A módszereket a közös jogkezelő szervezetek és a 131. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett képviselők a következő fő szempontok tiszteletben tartásával állapítják meg:

a) az akár tag, akár nem tag jogosultak kategóriája, valamint az a terület, ahol a tárgyalásokat folytatják;

[…]”

20. A szerzői jogi törvény 134. cikke értelmében:

„(1) A megbízásban előírt közös jogkezelés semmilyen módon nem korlátozza a jogosultak vagyoni jogait.

(2) A közös jogkezelés a következő szabályok szerint gyakorolható:

a) a díjak és egyéb összegek felhasználóktól való beszedésének módszereire és szabályaira, ezen összegek jogosultak közötti felosztására, valamint a közös jogkezelés más fontosabb szempontjaira vonatkozó döntéseket a tagoknak az alapszabálynak megfelelően a közgyűlés keretében kell meghozniuk;

b) a közös jogkezelő szervezet tagságával rendelkező jogosultak által a szervezet működési költségeinek fedezésére fizetendő jutalék […] és az kizárólagos beszedő közös jogkezelő szervezetnek fizetendő jutalék […] együttesen nem haladhatja meg az évente kapott összegek 15%-át;

c) a közgyűlés kifejezett döntésének hiányában a közös jogkezelő szervezet által beszedett összegek nem használhatók fel közös célokra, kivéve a fizetendő összegek beszedéséhez és a tagok közötti felosztásához kapcsolódó tényleges költségek átvállalását; a közgyűlés dönthet úgy, hogy a kapott összegek legfeljebb 15%-a használható fel közös célokra, kizárólag a tevékenységi terület határain belül;

d) a közös jogkezelő szervezet által beszedett összegeket az egyes jogosultak között a repertoárjuk felhasználásának arányában külön kell elosztani, legkésőbb a beszedés időpontjától számított hat hónapon belül; a jogosultak követelhetik a névlegesen beszedett összegek, valamint azon összegek megfizetését, amelyek elosztásához nem szükséges külön dokumentumokat benyújtani, a beszedés időpontjától számított 30 napon belül;

e) a jogosultak által fizetendő jutalékot az egyéni felosztás kiszámítását követően az egyes jogosultaknak fizetendő összegekből le kell vonni;

[…]

(3) A közös jogkezelő szervezeteknek fizetett díjak nem minősülnek és nem is tekinthetők e szervezetek bevételeinek.

(4) A jelen törvény szerinti megbízásuk gyakorlása során a közös jogkezelő szervezetek javára szerzői vagy szomszédos jogok, illetve e jogok gyakorlása nem ruházható át és nem engedményezhető.”

III. Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

21. Az UCMR – ADA zeneművek szerzői vagyoni jogainak közös jogkezelő szervezete. Az Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (román szerzői jogi hivatal) e szervezetet jelölte ki az ilyen művek koncertek, előadások vagy művészi események alkalmával történő nyilvánossághoz közvetítése kapcsán a szerzői vagyoni jogi díjak kizárólagos beszedőjeként.

22. A kulturális egyesület 2012. november 16-án előadást tartott, amelynek során zeneműveket adtak elő. Ennek érdekében ez utóbbi az UCMR – ADA-tól nem kizárólagos engedéllyel rendelkező e művek felhasználására, azok nyilvánossághoz közvetítési díjainak megfizetése ellenében.

23. Miután a kulturális egyesület megtagadta az UCMR – ADA által követelt díjak teljes megfizetését, a Tribunalul București (bukaresti törvényszék, Románia) és a Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla, Románia) megállapította, hogy az UCMR – ADA kérelme megalapozott. A fellebbviteli bíróság azonban úgy határozott, hogy a zeneművek nyilvánossághoz közvetítéséért fizetendő díjak UCMR – ADA általi beszedésére irányuló ügylet nem héaköteles, következésképpen az egyesület által fizetendő díjak összegéből levonta a héa összegét.

24. Az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia), azaz a kérdést előterjesztő bíróság előtt az UCMR – ADA többek között előadja, hogy a fellebbviteli bíróság határozatával megsértette az adótörvénykönyvet azáltal, hogy nem alkalmazta a héát a kulturális egyesületet mint a szóban forgó zeneművek felhasználóját terhelő díjakra. Az UCMR – ADA arra hivatkozik, hogy megsértették a héasemlegesség elvét, mivel a fellebbviteli bíróság e határozata azzal a hatással jár, hogy rá hárítja a héa terhét, miközben e művek végső felhasználója nem ő.

25. A kérdést előterjesztő bíróság által felvetett első kérdés a 2017. január 18-i SAWP-ítélet[5] fényében annak az ügyletnek a minősítésére vonatkozik, amellyel a zeneművek szerzői jogi jogosultjai e műveknek az előadás-szervezők általi felhasználását engedélyezik. E tevékenység „ellenérték fejében nyújtott szolgáltatásnak”, közelebbről a héairányelv 25. cikke a) pontjának értelmében vett „immateriális javak átengedésének” minősül?

26. Abban az esetben, ha a Bíróság erre a kérdésre igenlő választ ad, a kérdést előterjesztő bíróság egyrészt a 2011. július 14-i Henfling és társai ítéletre[6] hivatkozva arra keresi a választ, hogy a zeneművek felhasználóitól a díjakat beszedő közös jogkezelő szervezet maga is a héairányelv 28. cikkének értelmében vett szolgáltatásnyújtást végez-e, ami a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint két egymást követő szolgáltatásnyújtás fikcióját eredményezi, holott e szervezet a szerzői jogi jogosultakat megbízás nélkül is képviselheti, és e jogokat jogszabályi kötelezettségeknek megfelelően kezeli. Másrészt azt kívánja megtudni, hogy ebből milyen következtetéseket kell levonni a héa számításának alapját és e díjak beszedése során a közös jogkezelő szervezet, illetve a szerzők által végzett kiszámlázását illetően.

5 C-37/16, a továbbiakban: SAWP-ítélet, EU:C:2017:22.

6 C-464/10, a továbbiakban: Henfling és társai ítélet, EU:C:2011:489, 35. pont, amely a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL 1977. L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.), és különösen ezen irányelv héairányelv 28. cikkével azonos szövegű 6. cikke (4) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

27. Ilyen körülmények között az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) A zeneműveken fennálló jogok jogosultjai [a héairányelv] 24. cikkének (1) bekezdése és 25. cikkének a) pontja értelmében vett szolgáltatásnyújtást végeznek-e az előadás-szervezők részére, amelyektől a közös jogkezelő szervezetek – nem kizárólagos felhasználási – engedély alapján saját nevükben, azonban az említett jogosultak képviseletében díjazást fogadnak el zeneműveknek a nyilvánossághoz való közvetítéséért?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, a közös jogkezelő szervezetek, amikor a zeneművek nyilvánossághoz közvetítéséért díjazást fogadnak el az előadás-szervezőktől, a héairányelv 28. cikke értelmében vett adóalanyként járnak-e el, és kötelesek-e héát tartalmazó számlát kiállítani az adott előadás-szervezőnek, és a szerzők, valamint a zeneműveken fennálló jogok más jogosultjai kötelesek-e a közös jogkezelő szervezet részére héát tartalmazó számlát kiállítani, amikor a jogdíjakat felosztják közöttük?”

28. Az UCMR – ADA – a román és a lengyel kormányhoz, valamint az Európai Bizottsághoz hasonlóan, akik egyúttal az előírt határidőn belül válaszoltak a Bíróság által feltett, írásban megválaszolandó kérdésekre is – írásbeli észrevételeket nyújtott be, a Bíróság pedig úgy döntött, hogy tárgyalás nélkül határoz az ügyben.

IV. Elemzés

29. Az alapeljárás tárgya azon jogviszonyok héakötelezettsége, amelyek tárgya zeneművek e művek szerzői jogainak közös jogkezelő szervezetén keresztül történő nyilvánossághoz közvetítése.

30. Ez a kérdés különös nyomatékkal bír, mivel a szerzői jogok és a szomszédos jogok e jogok több jogosultja megbízásából és kollektív haszna érdekében végzett kezelésének rendszere nagyon hosszú múltra nyúlik vissza, és aktívan működik valamennyi tagállamban. Ezt tekintik a legmegfelelőbb eszköznek mind a szerzők számára jogaik – köztük a műveik díjazás ellenében történő felhasználása – adminisztrálása szempontjából, mind a felhasználók számára a művekhez való hozzáférés megkönnyítése céljából.[7]

31. A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy ezen ügylet olyan „szolgáltatásnyújtásnak” minősül-e, amelyben a héairányelv 28. cikke értelmében vett bizományos szerepel közvetítőként.

7 E tekintetben hangsúlyozni lehet, hogy e rendszer jelentőségét fokozta a zeneművek terjesztését szolgáló új eszközök fejlődése; ennek terjedelme nagymértékben meghaladta a művek felhasználásának ellenőrzése céljából a szerzők által végzett egyéni jogkezelés lehetőségeit, különösen a külföldi piacokon (lásd a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL 2014. L 84., 72. o.; helyesbítés: HL 2015. L 233., 8. o.] (2) preambulumbekezdését). A szerzői jogok közös kezelésével megbízott szervezetek feladatainak fontossága abból is következik, hogy a tagállamok a 2014/26 irányelvben közös szabályokat fogadtak el. Ennek során hangsúlyozták, hogy e szervezetek hozzájárulnak a kulturális kifejezésmódok sokszínűségének az Európai Unión belüli előmozdítására irányuló általánosabb célkitűzés megvalósításához (lásd ezen irányelv (3) preambulumbekezdését), hogy e szervezetek megfelelő működésének biztosítása érdekében harmonizálni kell az azok felépítését szabályozó alapelveket (lásd az említett irányelv (5) és (55) preambulumbekezdését, valamint 1. cikkének első mondatát), továbbá hogy az ezek szerepét megerősítő különös rendelkezéseket kell elfogadni annak érdekében, hogy európai szinten megkönnyítsék a zeneművek szerzői jogai felhasználási engedélyeinek megadását azok online felhasználása során (lásd ugyanezen irányelv (40) preambulumbekezdését, valamint 1. cikkének második mondatát).

32. Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság kérdései alapján véleményem szerint a Bíróság ítélkezési gyakorlatára tekintettel egyrészt rögzíteni kell a szerzőket megillető egyik védett jog, nevezetesen a díjazáshoz való jog gyakorlásához kapcsolódó ügylet „szolgáltatásnyújtásként" való minősítésére vonatkozó, a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontjában előírt és a 25. cikk a) pontjában pontosított feltételeket,[8] valamint az immateriális javakkal kapcsolatos közvetítésként való minősítéssel kapcsolatos feltételeket.

33. Másrészt pontosítani kell, hogy ebből milyen következtetéseket kell levonni a héa adóalapja számítási módjának meghatározása, valamint a héairányelv[9] 220. cikke (1) bekezdésének megfelelően végzett számlázás tekintetében.

A. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

34. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját és 25. cikkének a) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a zeneművek szerzői jogi jogosultjai szolgáltatást nyújtanak az előadás-szervezők számára, akik jogosultak e művek nyilvánossághoz közvetítésére a közös jogkezelő szervezet által a saját nevében, e jogosultak javára beszedett díjak ellenében.

35. A kérdést előterjesztő bíróság által kifejezett kétségek a SAWP-ítélet tartalmára vonatkozó kérdéseiből következnek, azon szempontok miatt, amelyeket a Bíróság annak megállapítása céljából alkalmazott, hogy a többszörözési jogok jogosultjai, akiknek a javára a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetei saját nevükben szedtek be díjakat az üres adathordozók, valamint a felvevő és lejátszó eszközök értékesítése után, nem nyújtottak a héairányelv értelmében vett szolgáltatást.[10]

36. Bár a SAWP-ítélettel való összehasonlítás álláspontom szerint célszerű azon vizsgálat miatt, amelyet a Bíróság egy kollektív szervezet által kezelt védett szerzői jogok felhasználására irányuló ügylet héakötelezettségével kapcsolatos kérdés kapcsán lefolytatott, illetve az elfogadott jogi érvelés miatt is, a Bíróság által elfogadott megoldás tartalma véleményem szerint az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy sajátos körülményeire korlátozódik, amelyben a Bíróság két szempontot alakított ki.

37. A Bíróság ugyanis figyelembe vette egyrészt azt, hogy a szóban forgó díjat jogszabály írta elő, és meghatározta annak összegét a felvevő és lejátszó eszközök gyártói és importőrei számára,[11] másrészt pedig azt, hogy e díj a többszörözési jog tiszteletben tartásának elmulasztásával okozott kár jogosultak felé történő méltányos ellentételezésének finanszírozására irányult.[12] Márpedig a Bíróság szerint „a méltányos díjazás semmiféle szolgáltatás közvetlen ellenértékét nem képezi, mivel e jogosultak oldalán a védelem alatt álló műveik engedély nélküli többszörözéséből eredő hátrányhoz kötődik".[13]

38. Ebből következően a jelen ügyben fontos kiemelni, hogy az elemzés a szerzőknek a műveik nyilvánossághoz közvetítéséért járó díjazásra vonatkozik, nem pedig a műveik terjesztéséből eredő kár ellentételezéseként fizetendő méltányos díjazásra. Ennélfogva, noha e díjazás megállapítását és beszedését törvény szabályozza, gazdasági szempontból azok rendszere, amelyet a későbbiekben ismertetek,[14] nem hasonlítható a Bíróság által a SAWP-ítéletben elemzett szabályozáshoz.

8 E tekintetben úgy vélem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésében hivatkozott héairányelv 24. cikke (1) bekezdésének értelmezése nem elengedhetetlen; lásd a jelen indítvány 43. pontját.

9 A 2010. július 13-i 2010/45/EU tanácsi irányelvvel (HL 2010. L 189., 1. o.) módosított változatában.

10 Lásd: SAWP-ítélet (33. pont).

11 Lásd: SAWP-ítélet (28. pont).

12 Lásd: SAWP-ítélet (29. és 30. pont).

13 SAWP-ítélet (30. pont).

14 Lásd a jelen indítvány 45–47. pontját.

39. Ilyen körülmények között azt javaslom a Bíróságnak, hogy ezen ítéletből csak a szerzői jogi jogosultak és a végső felhasználó között a szerzőket megillető díjak beszedésével és felosztásával megbízott társaság közvetítésével teljesített különböző ügyletek elemzésének módszerét vegye át.

40. Ily módon a „szolgáltatásnyújtás” fogalmát illetően először is emlékeztetni kell arra, hogy a héairányelv 24. cikkének (1) bekezdése e fogalmat csak a „termékértékesítés” fogalmával szembe állítva határozza meg. [15]

41. Másodszor, amint azt a Bíróság a SAWP-ítéletben pontosította, azon kérdést megelőzően, hogy szolgáltatásnyújtásnak minősülhet-e az immateriális javak átengedése, meg kell vizsgálni, hogy az ilyen ügyletet ellenérték fejében teljesítik-e. Ugyanis a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján ahhoz, hogy egy ilyen ügylet ez utóbbi hatálya alá tartozzon, az szükséges, hogy azt minden esetben ellenérték fejében teljesítsék. [16] E tekintetben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a szolgáltatásnyújtás csak akkor minősül a héairányelv értelmében ellenszolgáltatás fejében teljesítettnek, ha a szolgáltatásnyújtó és a szolgáltatást igénybe vevő között olyan jogviszony van, amelynek keretében szolgáltatások kölcsönös nyújtása történik úgy, hogy a szolgáltatásnyújtó által kapott juttatás képezi a szolgáltatást igénybe vevő számára nyújtott szolgáltatás tényleges ellenértékét. [17] A Bíróság megállapította, hogy erről van szó abban az esetben, ha a nyújtott szolgáltatás és a kapott ellenérték között közvetlen kapcsolat áll fenn, mivel a fizetett összeg egyedileg meghatározható, ilyen jogviszony keretében nyújtott szolgáltatás tényleges ellenértékét képezi. [18]

42. Harmadszor, „[a] héairányelv 25. cikke tájékoztató jelleggel felsorol három különböző, szolgáltatásnyújtásnak minősülő ügyletet, amelyek közül az a) pont az immateriális javak átengedésére vonatkozik”. [19]

43. A jelen esetben nem vitatott, hogy az alapeljárásban szóban forgó ügylet nem minősül a héairányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti termékértékesítésnek.

44. A szerzői jogi jogosult és a végső felhasználó közötti jogviszonyt illetően álláspontom szerint a román szabályozásból az következik, hogy e szerzői jogi jogosult a közvetítő fellépése ellenére „szolgáltatásnyújtónak” minősíthető, valamint hogy az említett szerzői jogi jogosult a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának értelmében vett juttatásban részesül. [20] Ebből tehát az a következtetés vonható le, hogy kölcsönös szolgáltatások állnak fenn a művét a felhasználó rendelkezésére bocsátó szerzői jogi jogosult és a részére annak érdekében díjat fizető felhasználó között, hogy e művet a nyilvánosság számára bemutathassa.

45. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis pontosította, hogy a szerzői jogi jogosultak vagyoni jogaikat nem ruházhatják át azokra a szervezetekre, amelyek e jogosultak javára a zeneművek nyilvánossághoz közvetítési joga gyakorlásának közös és kötelező kezelésével foglalkoznak. Hozzátette, hogy a védett zeneművek repertoárjának bármely felhasználását megelőzően a felhasználóknak írásban, díjazás ellenében nem kizárólagos felhasználási engedélyt kell kérniük. [21]

15 Lásd: SAWP-ítélet (20. pont).

16 Lásd: SAWP-ítélet (24. pont).

17 Lásd: SAWP-ítélet (25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2019. július 3-i UniCredit Leasing ítélet (C-242/18, EU:C:2019:558, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

18 Lásd: SAWP-ítélet (26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

19 SAWP-ítélet (22. pont).

20 Lásd e tekintetben a jelen indítvány 41. pontját.

21 Ennek alapján az alapügy, amely zeneművek nyilvánossághoz közvetítésére vonatkozik, szintén különbözik az 1994. március 3-i Tolsma ítélet (C-16/93, EU:C:1994:80) alapjául szolgáló, hasonló tevékenységre vonatkozó ügytől, mivel az utcai zenélésre vonatkozott. Ezenkívül semmilyen díjazást nem kötöttek ki (lásd ezen ítélet 18–20. pontját).

46. Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság kifejtette, hogy a vagyoni jogok a szerzői jogi jogosultakat a jogaik közös kezelésével megbízott szervezet által a felhasználókkal folytatott tárgyalások keretében megállapított „módszerek”[22] szerint illetik meg,[23] és azok vonatkozásában a díjak beszedésére és azoknak a jogosultak közötti felosztására a közös jogkezelő szervezet tagjai által hozott határozatokkal összhangban kerül sor.[24] Noha e határozatokat a törvény szabályozza, a beszedett díjak – amint azt a román kormány és a Bizottság a Bírósághoz benyújtott észrevételeiben kiemelte – átalány formájában vagy százalékos formában a nyújtott szolgáltatáshoz kapcsolódnak.[25]

47. Véleményem szerint ebből az következik, hogy a szerzői jogi jogosult a művének nyilvánossághoz közvetítésére vonatkozó azon engedély tényleges ellenértékét kapja, amelyet az azt kérő végső felhasználónak ad meg, és nincs jelentősége annak, hogy a közös jogkezelő szervezet olyan szerző javára jár el, aki nem tartozik tagjai közé.

48. Úgy vélem továbbá, hogy a díjazás közös kezelése, valamint jogszabályon alapuló kötelezettségnek minősítése nem kérdőjelezi meg azt, hogy a szerző a műve általa engedélyezett felhasználásának megfelelő díjazásban részesül.

49. Azon kérdést illetően, hogy az alapügyben szereplő ügylet a héairányelv 25. cikke a) pontjának értelmében vett „immateriális javak átengedésének” minősíthető-e, meg kell állapítani, hogy bár a SAWP-ítélet alapjául szolgáló ügyben ugyanezt a kérdést tették fel, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy azt nem szükséges megvizsgálni, mivel az ebben az ügyben szereplő ügyletet nem ellenérték fejében teljesítették, az irányelv 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmében.[26]

50. A Bíróság ugyanakkor rámutatott, hogy a héairányelv 25. cikke tájékoztató jelleggel felsorol három különböző, szolgáltatásnyújtásnak minősülő ügyletet, amelyek közül az a) pont az immateriális javak átengedésére vonatkozik.[27]

51. Ennélfogva úgy lehet tekinteni, hogy a héakötelezettség területén a szolgáltatásnyújtásnak a héairányelv 25. cikke szerinti minősítése járulékos jellegű a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában előírt minősítéshez képest.

52. Ugyanakkor, mivel a Bíróság a SAWP-ítélet 32. pontjában hozzátette, hogy „még ha a többszörözési jogok jogosultjai a héairányelv 25. cikkének a) pontja szerinti immateriális javakat át is engedhetik”, úgy vélem, hogy érdemes minden kétséget eloszlatni e rendelkezés értelmezésével kapcsolatban, és az alapügyben szóban forgó ügylet vonatkozásában pontosítani, hogy annak tárgya a héairányelv 25. cikke a) pontjának értelmében vett „immateriális javak átengedéséből” álló szolgáltatásnyújtás adóztatása.

53. Először is, összehasonlítást lehet végezni a héairányelv[28] 59. cikkének a) pontjával, amely az adóköteles ügyletek teljesítési helyének meghatározása érdekében a szolgáltatások körében többek között a „szerzői jogok átruházására és átengedésére” utal.

22 Lásd többek között, a műsorszolgáltató társaságok bevételei és a sugárzott zene mennyisége szerint változó díjakra vonatkozó díjszámítási módszerek szemléltetéseként: 2008. december 11-i Kanal 5 és TV 4 ítélet (C-52/07, EU:C:2008:703, 37–40. pont).

23 Az ügy irataiból kitűnik, hogy a közös jogkezelő szervezet nemcsak a szerzők díjazásának, hanem a tagjait megillető egyéb jogoknak a kollektív kezeléséért is felelős. Lásd a szerzői jogi törvény 125. cikkének (2) bekezdését.

24 Lásd a szerzői jogi törvény 134. cikke (2) bekezdésének a) pontját.

25 A Bizottság a szerzői jogi törvény 131[1] cikkének (2) bekezdésére hivatkozott.

26 Lásd: SAWP-ítélet (31. és 32. pont).

27 Lásd: SAWP-ítélet (22. pont).

28 A 2008. február 12-i 2008/8/EK tanácsi irányelvvel (HL 2008. L 44., 11. o.) módosított változatában.

54. Másodszor, arra lehetne érvet alapítani, hogy a 2018. december 19-i Bizottság kontra Ausztria ítéletben [29] a Bíróság a héakötelezettség tekintetében különbséget tett egyrészt a képzőművészeti alkotásokon kívüli más művek hasznosítási jogaiból és további hasznosításából származó juttatások, másrészt a követő jog címén járó díjazás között. [30]

55. E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a képzőművészeti alkotásokon kívüli más művek hasznosítási jogaiból és további hasznosításából származó juttatás a héa hatálya alá tartozik, mivel az e művek szerzőinek járó ezen juttatás a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének értelmében vett ellenérték fejében teljesített szolgáltatás ellentételezése, amely e művek ismételt nyilvánosságra hozatalához kapcsolódik. [31]

56. Ily módon a Bíróság egy szellemi alkotás felhasználási jogát úgy elemezte, mint olyan kizárólagos vagyoni jogot, amely ismételt átruházás tárgya lehet. Következésképpen osztom a lengyel kormány azon véleményét, amely szerint az „immateriális javak átengedésének” fogalma magában foglalja azokat a szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos ügyleteket, amelyek során átruházzák az immateriális javak felhasználásának jogát, mint például a felhasználási engedélyek megadására vonatkozó ügyleteket.

57. E tényezők összessége alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ adja, hogy a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját és 25. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy a zeneművek szerzői jogi jogosultjai olyan szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek immateriális javaknak valamely végső felhasználó, a jelen esetben az e művek nyilvánossághoz közvetítésére engedéllyel rendelkező előadás-szervezők részére történő átengedéséből állnak, noha az ezen engedély ellenértékeként kapott díjazást valamely közös jogkezelő szervezet a saját nevében szedi be.

58. Az első kérdésre adott válaszra tekintettel elemezni kell a kérdést előterjesztő bíróság második kérdését.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

59. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés az egyrészt az UCMR – ADA és a zeneművek nyilvánossághoz közvetítési jogainak felhasználói, másrészt e jogok azon jogosultjai közötti jogviszonyok héakötelezettség szempontjából történő minősítésére irányul, akiknek a szolgáltatásait az UCMR – ADA közvetítésével nyújtják.

60. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében a héairányelv 28. cikkének értelmezését kéri, tekintettel a Bíróság ítélkezési gyakorlatában meghatározott szempontokra, valamint abban a vonatkozásban, hogy ebből a számlázással összefüggésben a szóban forgó, közös jogkezelő szervezet által nyújtott szolgáltatás jellemzőiből – tudniillik egyrészt azon szerzőket megillető díjazás beszedéséből, akik közül egyesek nem adtak a szervezet számára megbízást jogaik általános közös kezelésére, másrészt pedig a törvény által előírt kötelezettségekből fakadóan – milyen következtetéseket kell levonni.

61. A héairányelv 28. cikkében meghatározott szolgáltatásnyújtás során a közvetítő bizományos által nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó különös szabályok alkalmazása megköveteli, hogy e bizományos héaalany legyen, és a saját nevében, de harmadik személy javára járjon el. [32]

29 C-51/18, EU:C:2018:1035.

30 Lásd ezen ítélet 36., 52. és 56. pontját.

31 Lásd: 2018. december 19-i Bizottság kontra Ausztria ítélet (C-51/18, EU:C:2018:1035, 54. pont, vö. 56. és 57. pont).

32 Lásd: Henfling és társai ítélet (38. pont), amely emlékeztet a bizományos és a megbízott közötti különbségtételre. Ez utóbbi egy *másik személy nevében* és javára jár el.

62. Egyébiránt hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint e rendelkezés *két, egymást követően nyújtott, azonos szolgáltatásnyújtás jogi fikcióját* állítja fel.[33]

63. Az adóalanyiságot illetően úgy vélem, hogy a Bíróság által a 2017. május 4-i Bizottság kontra Luxemburg ítéletben kimondottakhoz[34] hasonlóan megállapítható, hogy a közös jogkezelő szervezet teljes jogú adóalany, amely elkülönül azon személyektől, azaz a szerzőktől, akiknek a nevében eljár, és akik szintén adóalanyok. Következésképpen a közös jogkezelő szervezet és e szerzők közötti ügyleteket a héa hatálya alá tartozó, adóalanyok közötti ügyleteknek kell tekinteni.[35]

64. Az UCMR – ADA által betöltött szerepet illetően először is megjegyzem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben pontosításra került, hogy „*a közös jogkezelő szervezetek* […] *saját nevükben*, azonban [a zeneműveken fennálló jogok jogosultjai] képviseletében díjazást fogadnak el [e műveknek] a nyilvánossághoz való közvetítéséért”.[36]

65. Másodszor a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében kifejtette, hogy „*abban az esetben, ha a vagyoni jogok a jogosultakat a közös jogkezelő szervezet által a felhasználókkal folytatott tárgyalások keretében megállapított módszereknek megfelelően illetik meg*, a közös jogkezelő szervezet által a felhasználónak adott nem kizárólagos engedély magában foglalja azokat a pénzösszegeket, amelyeket *a jogi személy a saját nevében*, de a vagyoni jogok jogosultjai javára szed be”.[37]

66. Harmadszor a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozta, hogy a zeneművek szerzője rendelkezik a művek nyilvánossághoz közvetítésének közvetlen vagy közvetett engedélyezésére, illetve megtiltására vonatkozó vagyoni joggal, amelyet nem lehet a közös jogkezelő szervezetre átruházni.

67. Következésképpen, amint azt a Bíróság a Henfling és társai ítéletben[38] megállapította, jóllehet a kérdést előterjesztő bíróság feladata többek között annak vizsgálata, hogy az érintett gazdasági szereplő ügyfelei felé vállalt szerződéses kötelezettségei milyen jellegűek, a közös héarendszer megfelelő működése a kérdést előterjesztő bíróságtól mégis olyan konkrét vizsgálatot követel, amely alapján megállapítható, hogy az ügy valamennyi körülményére tekintettel e gazdasági szereplő ténylegesen a saját nevében járt-e el a szolgáltatásnyújtása során.[39]

68. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróságnak tehát meg kell vizsgálnia azokat a pontos feltételeket, amelyek mellett a közös jogkezelő szervezet eljárt, függetlenül attól, hogy ez valamelyik tagja javára történt, vagy sem, mivel a szervezet közreműködését előíró törvényből nem következik ilyen megkülönböztetés. E tekintetben a Bíróság által feltett kérdésekre adott írásbeli válaszokból azt a következtetést vonom le, hogy nem szabad összetéveszteni a polgári jogi értelemben vett megbízást az egyes szerzők által adott, a szerzői jogról szóló törvény értelmében vett megbízással.[40] Bár e meghatalmazás eredményezi a közös jogkezelő szervezetben fennálló tagságot, az nincs hatással a közös jogkezelő szervezet és a végső felhasználó közötti jogviszonyra a zeneművek nyilvánossághoz közvetítés céljából történő felhasználása után a szerzői jogi jogosultakat megillető díjak beszedése tekintetében.

33 Lásd: Henfling és társai ítélet (35. pont). Kiemelés tőlem. Lásd továbbá a jelen indítvány 73. pontját.

34 C-274/15, EU:C:2017:333.

35 Lásd ezen ítélet 82. pontját.

36 Kiemelés tőlem.

37 Kiemelés tőlem. Összehasonlításként lásd: 2012. május 3-i Lebara ítélet (C-520/10, EU:C:2012:264, 29. és 38. pont), amely a telefonkártyák forgalmazó általi, saját nevében és javára történő viszonteladására vonatkozik.

38 Kutatásaim eredménye az lett, hogy ez az egyetlen olyan ítélet, amellyel az alapügy összehasonlítható.

39 Lásd: Henfling és társai ítélet (40. és 42. pont).

40 Lásd különösen a szerzői jogi törvény jelen indítvány 15. pontjában hivatkozott 125. cikkének (2) bekezdését.

69. Ezért annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ lehessen adni, a Bíróság rendelkezésére álló információkon alapuló tájékoztatást [41] részére különböző szempontok, így többek között a Bíróság által a Henfling és társai ítéletben [42] felsorolt kritériumok alapján lehet megadni.

70. Így figyelembe vehető a közös jogkezelő szervezet nevének feltüntetése a felhasználók részére a művek nyilvánossághoz közvetítésére vonatkozó felhasználási engedély kiadásakor átadott iratokon, valamint az, hogy a felhasználók az engedély felhasználási feltételei szerint elfogadták a közös jogkezelő szervezet szabályzatát.

71. A magam részéről úgy vélem, hogy a Bírósággal közölt információk megerősítik, hogy a zeneművek felhasználói által a nekik megadott felhasználási engedélyek ellenértékeként a szerzői jogi jogosultak részére fizetendő díjak beszedése során az UCMR – ADA nem a szerzői jogi jogosultak megbízottjaként lép fel, függetlenül attól, hogy azok tagjai-e ezen közös jogkezelő szervezetnek, vagy sem, hanem saját nevében jár el e jogosultak javára.

72. Mivel úgy tűnik számomra, hogy teljesülnek a héairányelv 28. cikke alkalmazásának feltételei, meg kell határozni az ebből levonandó következtetéseket a Bíróság által többek között a 2017. május 4-i Bizottság kontra Luxemburg ítéletben felidézett elvekre figyelemmel. [43]

73. Így egyrészt a Bíróság kimondta, hogy a héairányelv 28. cikke által felállított, egymást követően nyújtott két azonos szolgáltatás jogi fikciója alapján azt „a gazdasági szereplőt, amely a szolgáltatásnyújtásban közvetít, és egyúttal bizományosnak minősül, úgy kell tekinteni, mint aki – azt megelőzően, hogy később személyesen nyújtja a szóban forgó szolgáltatásokat az ügyfélnek – előzetesen megkapta a szóban forgó szolgáltatásokat a megbízónak minősülő vállalkozástól, amelynek érdekében tevékenykedik”. [44] Másrészt a Bíróság úgy tekintette, hogy „[t]ekintettel arra, hogy a [héairányelv] 28. cikke az említett irányelv »Adóztatandó ügyletek« elnevezésű IV. címében található, a két érintett szolgáltatásnyújtás a héa hatálya alá tartozik. Ebből következik, hogy amennyiben az a szolgáltatásnyújtás, amely tekintetében a gazdasági szereplő közvetítőként jár el, a héa hatálya alá tartozik, az említett gazdasági szereplő, és azon gazdasági szereplő közötti jogviszony, akinek a megbízásából eljár, szintén héaköteles.” [45]

74. Szemléltetésként rá lehet mutatni, hogy „a fogadásszervezési tevékenységet végző vállalkozás és az olyan gazdasági szereplő közötti viszony [esetében], aki a saját nevében, de az említett vállalkozás javára közvetítőként jár el a fogadások gyűjtése során”, [46] a Bíróság úgy döntött, hogy „nemcsak közvetlenül a fogadó, és azon vállalkozás között jön létre a jogviszony, amelynek javára a gazdasági szereplő közvetítőként eljár, hanem egyrészről e gazdasági szereplő és a fogadó, másrészről pedig e gazdasági szereplő és az említett vállalkozás között is”. [47] Ugyanakkor a héa szempontjából a szolgáltatásnyújtásban és a fizetésben játszott szerepük fiktív módon felcserélődik. [48]

41 Vö.: Henfling és társai ítélet (41. pont).

42 Lásd ezen ítélet 43. pontját.

43 C-274/15, EU:C:2017:333.

44 2017. május 4-i Bizottság kontra Luxemburg ítélet (C-274/15, EU:C:2004:333, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 2017. május 4-i Bizottság kontra Luxemburg ítélet (C-274/15, EU:C:2004:333, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd továbbá: 2019. december 19-i Amărăşti Land Investment ítélet (C-707/18, EU:C:2017:1136, 38. pont).

46 Henfling és társai ítélet (27. pont).

47 Henfling és társai ítélet (33. pont).

48 Lásd: Henfling és társai ítélet (35. pont).

75. Az ilyen értelmezésnek a kérdést előterjesztő bíróság által felvetett konkrét következményeit illetően egyetértek az érdekelt felek által a Bírósággal közölt azon egybehangzó véleménnyel, miszerint a közös jogkezelő szervezet a végső felhasználótól az érintett szerző részére járó díjnak és jutalékának – beleértve a héát is – megfelelő összegeket szed be.[49] Mivel e szervezet a saját nevében jár el, álláspontom szerint a héairányelv 73. cikkében szereplő általános elvnek megfelelően a végső felhasználótól a szerzői jogok átruházásának ellenértékeként beszedett héát nem tartalmazó teljes összeg képezi a héa alapját.[50] Amint azt a román és a lengyel kormány kifejti, a zeneművek felhasználásáért fizetendő díj beszedése érdekében a közös jogkezelő szervezetnek a saját nevében kell számlát kiállítania az előadás-szervező részére.

76. Ami a szerzőt illeti, aki a végső felhasználó által fizetett összegből a közös jogkezelő szervezettől az e szervezetnek fizetendő, a héát is magában foglaló jutalék levonását követően kizárólag a díjnak megfelelő összeget kapta meg, ő véleményem szerint e héát nem tartalmazó összeg után adóköteles. A gyakorlatban, amint azt a román és a lengyel kormány, valamint a Bizottság az írásbeli észrevételeiben kifejti, ez a közös jogkezelő szervezet által beszedett díjra[51] és az azt terhelő héára vonatkozó számlának a szerző általi átadásával valósul meg.

77. A héa e részének ugyanis a héairányelv 168. cikke értelmében megfelelően levonhatónak kell lennie a közös jogkezelő szervezet adóalapjából. Így e szervezetnek csak azt az összeget kell megfizetnie, amely a szerző által a jutaléka után fizetendő héarésznek felel meg.

78. Ugyanakkor azon a véleményen vagyok, hogy e jutalékot a közös jogkezelő szervezet nem számlázhatja ki a szerző nevében, mivel azt a héairányelv 28. cikke alapján alkalmazott fikció miatt önmagában nem terheli adó.

79. E körülmények között, mivel ezt az adót a végső felhasználó viseli,[52] aki azt a teljes ügylet után megfizette a közös jogkezelő szervezet részére, és mivel a héa befizetésére e szervezet, illetve a szerző részéről kerül sor, álláspontom szerint teljes mértékben tiszteletben tartották a héa területén alapvető jelentőséggel bíró adósemlegesség elvét.

80. Ellenkező esetben, vagyis abban az esetben, ha a közös jogkezelő szervezet a szerzői jogi jogosultak nevében járna el, e szervezet számára kizárólag a közvetítői ügylet ellenértékeként kapott összeg képezné az adó alapját.

81. Ilyen esetben ugyanis olyan adóköteles tevékenységről van szó, mint bármely más, a héairányelv 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának megfelelő szolgáltatásnyújtás. Ilyenkor a szerzői jogi jogosultnak kell megfizetnie a közös jogkezelő szervezet által a végső felhasználótól beszedett héát. A jogosult levonja az e szervezet részére a közvetítési ügylet után fizetendő héát, amelyet utóbbi e jogosult részére számlázott ki.

82. E tényezők összességére tekintettel számomra úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett kérdés úgy válaszolható meg, hogy a héairányelv 28. cikkét úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely közös jogkezelő szervezet a saját nevében, de a zeneművek szerzői jogi jogosultjainak javára közvetítőként jár el a műveik nyilvánosság felé történő felhasználására vonatkozó engedély ellenében nekik járó díjak beszedése során, úgy kell tekinteni, hogy e jogosultak a közös jogkezelő szervezet részére nyújtották e szolgáltatást, az pedig ugyanezen szolgáltatást nyújtotta a

49 A díj beszedésekor fizetendő, a díj összegére kivetett jutalékról van szó. Lásd a jelen indítvány 20. pontjában hivatkozott szerzői jogi törvény 134. cikke (2) bekezdésének b) és e) pontját. Lásd e tekintetben: 2011. november 24-i Circul Globus Bucureşti ítélet (C-283/10, EU:C:2011:772, 20. pont).

50 Kiemelem, hogy a „jogátruházás” kifejezés a jelen esetben magában foglalja a védett bemutatási jog gyakorlásának körébe tartozó ügyleteket.

51 Lásd a 49. lábjegyzetet.

52 Lásd többek között: 2012. május 3-i Lebara ítélet (C-520/10, EU:C:2012:264, 23–25. pont).

végső felhasználó számára. Ilyen esetben a közös jogkezelő szervezet a végső felhasználó számára saját nevében állít ki számlát, amelyen az e felhasználótól beszedett, a héát is magában foglaló teljes összeg szerepel. A szerzői jogi jogosultaknak ezen adó levonása céljából a díj címén nyújtott szolgáltatás vonatkozásában héát tartalmazó számlát kell kibocsátaniuk a közös jogkezelő szervezet felé.

V. Végkövetkeztetés

83. A fenti megfontolásokra figyelemmel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfelsőbb semmítő- és ítélőszék, Románia) által előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját és 25. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy a zeneművek szerzői jogi jogosultjai olyan szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek immateriális javaknak egy végső felhasználó, a jelen esetben az e művek nyilvánossághoz közvetítésére engedéllyel rendelkező előadásszervezők részére történő átengedéséből állnak, noha az ezen engedély ellenértékeként kapott díjazást valamely közös jogkezelő szervezet a saját nevében szedi be.

2) A 2006/112 irányelv 28. cikkét úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely közös jogkezelő szervezet a saját nevében, de a zeneművek szerzői jogi jogosultjainak javára közvetítőként jár el a műveik nyilvánosság felé történő felhasználására vonatkozó engedély ellenében nekik járó díjak beszedése során, úgy kell tekinteni, hogy e jogosultak a közös jogkezelő szervezet részére nyújtották e szolgáltatást, az pedig ugyanezen szolgáltatást nyújtotta a végső felhasználó számára. Ilyen esetben a közös jogkezelő szervezet a végső felhasználó számára saját nevében állít ki számlát, amelyen az e felhasználótól beszedett, a héát is magában foglaló teljes összeg szerepel. A szerzői jogi jogosultaknak ezen adó levonása céljából a díj címén nyújtott szolgáltatás vonatkozásában héát tartalmazó számlát kell kibocsátaniuk a közös jogkezelő szervezet felé.